

60 GODINA TRADICIJE

NAJVEĆI PROIZVOĐAČ SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U SRBIJI

NAŠA VIZIJA

TEŽIMO DA DOSTIGNEMO PERFORMANSE POSLOVANJA KAKVE IMAJU SAVREMENI EVROPSKI FORMULATERI SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA I DA POVEĆAMO SVOJ IZVOZNI POTENCIJAL

NAŠA MISIJA

ODRŽIV PROIZVODNI PORTFOLIO. Svoj poslovni uspeh gradimo stalnim prilagođavanjem svojih proizvoda zahtevima i potrebama korisnika, kao i standardima i zakonskim propisima koji određuju savremenu proizvodnju, promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja.

SAVREMENA TEHNOLOGIJA. Visok kvalitet naših proizvoda i njihovu usklađenost sa zahtevima koji se odnose na očuvanje životne sredine i uspostavljanje optimalnih radnih uslova u procesima proizvodnje, obezbeđujemo razvojem i primenom savremenih tehnologija formulisanja.

ODGOVORNO POSLOVANJE. Poslovnu politiku zasnivamo na odgovornosti prema poljoprivrednim proizvođačima i poslovnim partnerima, ali pre svega prema zajednici u kojoj živimo, životnoj sredini i stanovništvu koje dolazi u dodir sa našim proizvodima.

Hronološki opis razvoja firme

1955. U pogonu preduzeća GALENIKA proizveden prvi preparat za zaštitu bilja - Monosan
1965. Prvi izvoz na inostrano tržište (1.000 tona Tritox-a, insekticid u obliku praha, na rusko tržište)
1966. Proizvodnja, koja se odvijala na lokaciji FEMOS u Novom Beogradu, se seli na današnju lokaciju na Batajničkom drumu b.b. u Zemunu
- 70-ih godina Integracija sa "Sanohemijom" iz Obrenovca
- od 1980. RO AGROHEMIJA u sastavu SOUR-a GALENIKA
- od 1991. Deoničarsko društvo u sastavu GALENIKA HOLDING
- od 1997. Društveno preduzeće GALENIKA-FITOFARMACIJA
- od 1999. Akcionarsko društvo sa 83% privatnog kapitala i preko 1900 akcionara
- Bitna godina u poslovanju sa tri važna obeležja:
2001. - Prva trgovina akcijama Galenika Fitofarmacija a.d. na Beogradskoj berzi
- Početak intenzivnih investicionih aktivnosti
- Ukрупnjavanje vlasništva
2004. Sertifikovan sistem menadžmenta kvalitetom u skladu sa ISO 9001:2000
Izvršena homogenizacija akcija
2005. Izvršena nova emisija akcija iz raspodele dobiti za 2004. godinu, tako da je akcijski kapital uvećan za 89%
Promenjen metod trgovanja akcijama na berzi u kontinuirani metod
2007. Najveći obim trgovanja akcijama od početka trgovanja (oko 10,3 miliona €), kao i najveća vrednost tržišne kapitalizacije na dan 31.12. (60,8 miliona €).
Akreditovana laboratorija za fizičko-hemijska ispitivanja, prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025:2006
2008. Verifikovan proces otplate akcija iz II kruga svojinske transformacije, čime je učešće društvenog kapitala u ukupnom svedeno na 0%
Izvršena zamena (split) akcija, bez promene vrednosti osnovnog kapitala, tako da je svaka postojeća akcija zamenjena dvema novim akcijama, dvostruko niže nominalne vrednosti.
2011. Izvršeno povećanje osnovnog kapitala iz sopstvenih sredstava, za 50%, izdavanjem nove emisije akcija postojećim akcionarima.
Promenjen oblik upravljanja Društvom u jednodomno, sa sedmočlanim Odborom direktora.
2012. Sertifikovan sistem upravljanja zaštitom životne sredine, u skladu sa zahtevima ISO 14001:2004.
2014. Sertifikovan sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, u skladu sa zahtevima BSI OHSAS 18001:2007
2015. Izvršeno povećanje osnovnog kapitala iz sopstvenih sredstava, za 100%, izdavanjem nove emisije akcija postojećim akcionarima Društva.
Dobijene prve EU registracije za tri proizvoda iz proizvodnog portfolija Društva.
2016. Laboratorija za fizičko – hemijska ispitivanja sertifikovala uspostavljeni sistem kvaliteta prema Smernicama dobre laboratorijske prakse (GLP).

OSVRT NA 2016. GODINU

Godina koja je za nama je izuzetno značajna za naše poslovanje i to ne zbog dobrih finansijskih rezultata koji su postignuti, već zbog činjenice da smo dokazali svoju sposobnost da zadovoljimo kriterijume poslovanja koji se postavljaju pred kompanije našeg profila, proizvođače generičkih sredstava za zaštitu bilja, u EU. Jako smo ponosni na činjenice da smo prva srpska kompanija koja je svoj proizvod, sredstvo za zaštitu bilja, registrovala u EU, kao i da smo prva srpska kompanija čija je laboratorija sertifikovala uspostavljeni sistem kvaliteta za ispitivanje pesticida po međunarodno priznatom GLP standardu.

Prva EU registracija je dobijena u avgustu 2016, od strane regulatornog tela Austrije, za naš proizvod Talisman, herbicid koji se primenjuje u kukuruzu, a zatim su usledile još tri registracije: herbicid Mural, koji se takođe primenjuje u kukuruzu i za insekticid Harpun, posebno za upotrebu u staklenicima (krastavci i paradajz), posebno za upotrebu na otvorenom (jabuke i kruške). Ove registracije trenutno imaju mnogo veći strateški značaj, nego komercijalni. Obzirom na mali broj proizvoda u našoj ponudi i činjenicu da ćemo biti novi učesnici na EU tržištu, ne očekujemo značajan prihod od izvoza ovih proizvoda u narednih par godina. Mnogo je važnija činjenica smo dokazali sposobnost da završimo ovako kompleksan proces registracije sredstva za zaštitu bilja u EU i da ćemo biti u prilici da stičemo komercijalno iskustvo u nastupima na tržištima zemalja članica EU.

Laboratorija za fizičko-hemijska ispitivanja je dobila sertifikat za uspostavljeni sistem kvaliteta prema Smernicama dobre laboratorijske prakse (OECD Principles on Good Laboratory Practice). Ovakav sistem obezbeđuje organizacione procese i uslove pod kojima se planiraju i sprovode pretklinička laboratorijska ispitivanja, odnosno ispitivanja različitih materija u cilju prikupljanja podataka o njihovim karakteristikama i bezbednosti. Rezultati takvih pretkliničkih ispitivanja, odnosno GLP studija se koriste za potrebe registracije ili izdavanja dozvole za stavljanje u promet proizvoda pri nadležnim institucijama. Oblast za koju je naša laboratorija sertifikovana su fizičko-hemijska ispitivanja tehničkih materija, kroz ispitivanje pet proizvođačkih šarži, tzv. 5-batch analize. To podrazumeva identifikaciju i određivanje sadržaja aktivne materije, kao i relevantnih i značajnih nečistoća. GLP sertifikat, dobijen od Akreditacionog tela Slovačke, predstavlja potvrdu kompetentnosti naše laboratorije, kao prve GLP laboratorije za ispitivanje pesticida u našoj zemlji, ali i u regionu.

Na komercijalno najnačajnijem polju, prodaji sredstava za zaštitu bilja na domaćem tržištu, smo postigli vrlo dobre rezultate. Vremenski uslovi su pogodovali punoj primeni agrotehničkih mera, što je dovelo do generalnog rasta vrednosti domaćeg tržišta sredstava za zaštitu bilja. Naša dobro osmišljena politika prodaje je rezultovala ne samo u rastu prihoda od prodaje, već i u rastu profitabilnosti. Imajući u vidu činjenicu da su naše prodajne cene bile na približno istom nivou kao u sezoni 2015. godine, da veliku većinu sirovina nabavljamo iz uvoza, kao i da je RSD nastavio da slabi prema USD i EUR, povećanje profitabilnosti je veliki uspeh.

Naši finansijski rezultati u 2016. godini su:

- rast ukupnih prihoda od prodaje za 4% (za 133 miliona RSD);
- rast prihoda od prodaje sredstava za zaštitu bilja za 10% (za 263 miliona RSD);
- rast bruto poslovne dobiti za 7% (za 121 milion RSD)
- rast margine bruto poslovne dobiti za 2 procentna poena (sa 48% na 50%)
- rast poslovne dobiti za 15% (za 132 miliona RSD)
- rast margine poslovne dobiti za tri procentna poena (sa 23% na 26%)
- rast neto dobiti za 4% (za 37 milion RSD).

U junu 2016. godine smo, kao jedini ponuđač na javnom nadmetanju za prodaju stečajnog dužnika, postali vlasnici Holding preduzeća „Galenika“ dp u stečaju. Po okončanju pravnih formalnosti obustave stečaja, početkom novembra, su registrovane promene u APR-u, tako da je novi naziv pravnog lica „Holding Galenika“ d.o.o. čija je pretežna delatnost 6820 Iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima. Holding preduzeće „Galenika“ dp u stečaju nije imala zaposlenih i nije imala nikakvih poslovnih aktivnosti. Primarni motiv kupovine ovog pravnog lica je bila činjenica da je ono vlasnik dela poslovnog prostora u zgradi na Masarikovom trgu 8a u Zemunu, koja je u većinskom vlasništvu našeg Društva.

SADRŽAJ

1	O NAMA	5
	OSNOVNI PODACI.....	5
	PODACI O UPRAVI DRUŠTVA.....	5
	STRUKTURA VLASNIŠTVA.....	6
	IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA.....	6
	LOKACIJA.....	7
	ORGANIZACIJA.....	8
	KVALIFIKACIONA STRUKTURA ZAPOSLENIH.....	9
	NAŠ LANAC VREDNOSTI.....	10
2	TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA	11
	SVETSKO TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	11
	DOMAĆE TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	11
	ZAKONSKA REGULATIVA U OBLASTI REGISTRACIJE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	11
3	STRATEGIJA	13
	OPŠTA POSLOVNA POLITIKA.....	13
	STRATEGIJSKI PRAVCI.....	13
	UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	14
4	POSLOVANJE U 2016. GODINI	16
	PRODAJA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	16
	PROIZVODNJA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA.....	17
	RAZVOJNE AKTIVNOSTI.....	17
	INVESTICIONE AKTIVNOSTI.....	18
	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE.....	18
	POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA.....	19
	POSLOVANJE HLADNJAČE.....	20
	POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA.....	20
	POSLOVANJE ENVIPACK D.O.O.....	21
5	FINANSIJSKI REZULTATI U 2016. GODINI	22
	OSNOVNI BILANSNI POKAZATELJI.....	22
	STRUKTURA PRIHODA I RASHODA.....	25
6	AKCIJE GALENIKE - FITOFARMACIJE A.D.	27
	STATISTIKA TRGOVANJA AKCIJAMA U POSLEDNJIH PET GODINA.....	27
	POKAZATELJI.....	28
	ISPLAĆENE DIVIDENDE U POSLEDNJIH DESET GODINA.....	28
7	POSLOVNI PLAN ZA 2017. GODINU	29
	PLAN POSLOVNOG REZULTATA.....	29
8	TEKUĆE POSLOVANJE U 2017. GODINI	32

1 O NAMA

Osnovni podaci

Naziv Društva:	GALENIKA – FITOFARMACIJA a.d., Batajnički drum bb, 11080 Beograd - Zemun
Broj rešenja APR:	BD 307/2005 od 27.01.2005. godine
Matični broj:	07725531
PIB broj:	100001046
Delatnost prema registraciji:	Proizvodnja pesticida i hemikalija za poljoprivredu, šifra delatnosti 2020
Web site & email:	www.fitofarmacija.rs ; office@fitofarmacija.rs
Podaci o osnovnom kapitalu:	3.511.200.000 dinara na dan 31.12.2016.
Broj izdatih akcija:	2.640.000 (obične); ISIN broj: RSFITOE21521; CFI kod: ESVUFR; BELEX: FITO
Broj sopstvenih akcija:	Društvo ne poseduje sopstvene akcije ENVIPACK d.o.o., Beograd, MB 2080115, šifra delatnosti 7022 Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem
Zavisna društva:	GALENIKA - FITOFARMACIJA d.o.o., Brezovica pri Ljubljani, Slovenija; MB 6813313000; šifra delatnosti 46.900 Nespecijalizovana trgovina na veliko HOLDING GALENIKA d.o.o., Beograd, MB 07092920, šifra delatnosti 6820 Iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima
Revizorska kuća:	UHY REVIZIJA d.o.o., Beograd, MB 17082175

Podaci o upravi Društva

Članovi Odbora direktora:

Neizvršni direktori:	Nedeljko Puhar, predsednik Odbora, vlasnik 6,39% akcija Društva Mirjana Bogičević, nezavisni direktor Branislav Medaković Dušan Mojsilović, vlasnik Agromarketa d.o.o. Živorad Vojinović, vlasnik 21,56% akcija Društva, vlasnik 75% Mikenda d.o.o.
Izvršni direktori:	Dragan Nenadović, generalni direktor, vlasnik 5,72% akcija Slavica Peković, izvršni direktor za korporativne poslove

Sekretar Društva: Lidija Nikolić

Struktura vlasništva

Podaci o strukturi vlasništva se mogu naći na internet stranici Centralnog registra HoV (www.crhov.rs). Struktura vlasništva, u trenutku izrade ovog izveštaja je prikazana u tabelama ispod:

Broj akcionara sa učešćem u kapitalu	Broj lica		Broj akcija		% od uk. emisije	
	domaća	strana	domaća	strana	domaća	strana
od 0% do 5%	1.223	73	910.000	401.975	34,47%	15,23%
od 5% do 10%	2		319.533		12,10%	
od 10% do 25%	2		1.008.492		38,20%	
Ukupno:	1.300		2.640.000		100%	

Tip lica	Br. akcija	%
Vlasništvo fizičkih lica	1.382.225	52,36%
Vlasništvo pravnih lica	1.036.864	39,28%
Zbiri (kastodi) račun	220.911	8,37%
Ukupno:	2.640.000	100%

Redosled prvih deset akcionara po broju akcija i po broju glasova:

Rbr	Akcionar	Br. akcija	%
1.	Vojinović Živorad	569.196	21,56%
2.	Agromarket d.o.o.	439.296	16,64%
3.	Puhar Nedeljko	168.583	6,39%
4.	Nenadović Dragan	150.950	5,72%
5.	Frontaura Global Frontier Fund	122.777	4,65%
6.	Mikend doo	100.554	3,81%
7.	Terra capital cayman	79.115	3,00%
8.	Herma investments co., ltd.	76.866	2,91%
9.	Komp. Dunav osiguranje a.d.o.	71.704	2,72%
10.	Sempiola invest limited	56.328	2,13%
	Ukupno:	1.835.369	69,52%

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Društvo primenjuje sopstveni Kodeks korporativnog upravljanja, koji je objavljen na internet stranici Društva, u delu *Za investitore / Korporativno upravljanje / Opšta akta Društva*.

Sopstvenim Kodeksom korporativnog upravljanja Društvo je uspostavilo principe korporativne prakse i organizacione kulture, u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja u Društvu. Principi se naročito odnose na pitanja javnosti i transparentnosti poslovanja Društva, ostvarenja prava akcionara, okvira i načina delovanja nosilaca korporativnog upravljanja u Društvu i kontrole njihovog rada.

Cilj Kodeksa je promovisanje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da obezbede efektivan sistem kontrole nad poslovanjem Društva, kao i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, a sve u cilju obezbeđenja dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Tokom izveštajne godine u primeni Kodeksa korporativnog upravljanja Društva nije bilo bitnih odstupanja od utvrđenih principa.

Lokacija

Sedište Društva je u industrijskoj zoni Zemuna, u ulici Batajnički drum bb. Društvo poseduje građevinske objekte na sledećim lokacijama:

Lokacija	Površina u m ²		
	Proizvodnja	Skladište	Posl.prostor
Zemun, Batajnički drum bb	5.549	5.362	1.356
Zemun, Masarikov trg 8a			760
Sremska Mitrovica, Stari Radinački put		1.078	502
Novi Sad, Narodnog Fronta 73			129
Ruma, Industrijska zona bb	2.157	2.299	948
Arilje, selo Stupčevići (hladnjača)	569		129

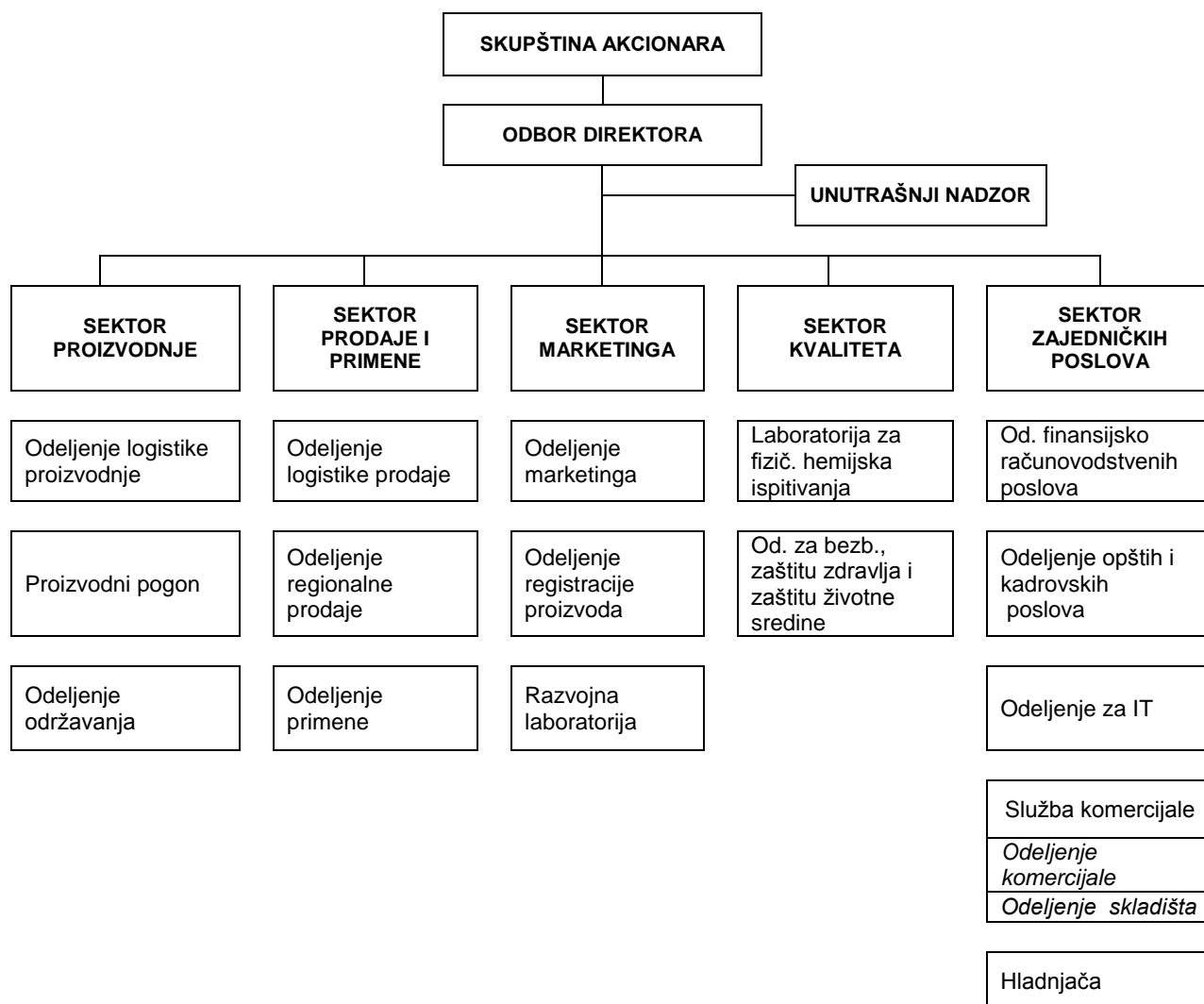
Objekat u Rumi je kupljen početkom 2007. godine, u postupku prinudne naplate poreskog duga poreskog obveznika „Zorka – Zaštita bilja“ a.d. iz Šapca, a koji je sproveda Poreska uprava – Filijala Ruma. Objekat pogona nije u funkciji.

Zemljišta (uključujući i zemljište pod objektima):

Lokacija	Namena	Površina u m ²	Napomena
Zemun, Batajnički drum bb	Građevinsko zemljište	37.096	pravo korišćenja
Zemun, Masarikov trg 8a	Građevinsko zemljište	511	pravo korišćenja
Sremska Mitrovica, Stari radinački put	Poljoprivredno zemljište	43.583	vlasništvo
Sremska Mitrovica, Stari radinački put	Građevinsko zemljište	6.153	vlasništvo
Arilje, Grbavica, selo Stupčevići	Poljoprivredno zemljište	2.166	vlasništvo
Arilje, Grbavica, selo Stupčevići	Građevinsko zemljište	9.455	vlasništvo
Ruma, Industrijska zona	Građevinsko zemljište	76.500	pravo korišćenja
Ugrinovci, opština Zemun	Poljoprivredno zemljište	3.860.715	vlasništvo
Bečmen, opština Surčin	Poljoprivredno zemljište	2.693.390	vlasništvo
Vrbas, opština Vrbas	Poljoprivredno zemljište	3.396.537	vlasništvo

Organizacija

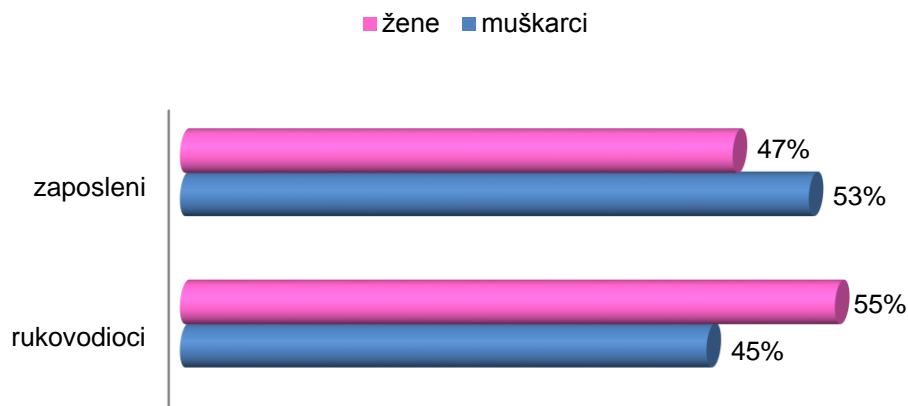
Kvalifikaciona struktura zaposlenih

U tabeli ispod je prikazana kvalifikaciona i starosna struktura zaposlenih na dan 31.12.2016. godine.

Org. deo / Kvalifikacija	I	II,III	IV	V,VI	VII,VIII	Ukupno	
Uprava	0	0	0	0	4	4	
Sektor kvaliteta	0	0	4	0	7	11	
Sektor proizvodnje	2	10	22	3	6	43	
Sektor prodaje i primene	1	0	3	1	31	36	
Sektor marketinga	0	0	2	0	15	17	
Sektor zajedničkih poslova	3	1	14	6	16	40	
POL	Ž	0	0	11	6	38	55
	M	6	11	34	4	41	96
U K U P N O	6	11	45	10	79	151	
%	4%	7%	30%	7%	52%	100%	
pros. starost	42	43	43	51	42	43	

Podaci u tabeli ne daju realnu sliku o zastupljenosti polova u kompaniji. Naša politika je da u proizvodnim pogonima, zbog prirode naše delatnosti, ne zapošljavamo žene.

Na grafikonu ispod je prikazan prosečan odnos između zaposlenih muškog i ženskog pola, u poslednjih pet godina, ako se izuzmu zaposleni u proizvodnim pogonima.

Naš lanac vrednosti

Od svih društvenih kompanija koje su se bavile proizvodnjom sredstava za zaštitu bilja u Srbiji krajem prošlog veka, jedino je naša kompanija uspešno privatizovana, prebrodivši sve tranzicione zamke i probleme. Kontinuiranim, organskim rastom osvajali smo sve veći tržišni udeo razvijajući sopstveni proizvodni portfolio i ulažući značajna sopstvena sredstva u proširenje proizvodnih kapaciteta, modernizaciju i rekonstrukciju opreme i objekata, kao i u unapređenje kontrole i monitoringa celog sistema.

Danas je GALENIKA - FITOFARMACIJA a.d. moderna kompanija, najveći proizvođač sredstava za zaštitu bilja u Srbiji i sa pojedinačnim najvećim tržišnim učešćem u prodaji istih.

Naša unutrašnja snaga se ogleda u kvalitetnom lancu vrednosti svih poslovnih aktivnosti koji je godinama građen i unapređivan. U svakoj od karika ovog lanca pokazujemo zavidan stepen kontrole i upravljanja što je potvrđeno sistemom menadžmenta kvalitetom po zahtevima standarda ISO 9001:2008. Sistem je projektovan tako da obezbedi potreban i kontrolisan nivo kvaliteta u svim fazama nastanka proizvoda, od razvoja, nabavke materijala, preko procesa formulisanja i pakovanja, do skladištenja i otpreme.

Automatizacija proizvodnog procesa u našoj kompaniji je na visokom nivou. Poseban softverski sistem za automatsko upravljanje proizvodnjom (SCADA) je integrisan sa informacionim sistemom. U cilju unapređenja performansi proizvodnje, naročito u domenu efektivnosti, produktivnosti i smanjenja gubitaka, u toku je uvođenje WCM (World Class Manufacturing) sistema. Proces upravljanja i kontrole zaliha u skladištu je na visokom nivou zahvaljujući uređenom magacinskom prostoru organizovanom po propisima vezanim za skladištenje opasnih materija i informacionom sistemu sa implementiranom bar-code tehnologijom.

Sistem kontrole kvaliteta je tako postavljen da se u svim značajnim fazama proizvodnog procesa vrši kontrola propisanih parametara. Poslove kontrole kvaliteta obavlja laboratorija za fizičko hemijska ispitivanja koja je akreditovala deo svojih poslova prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025:2006. Efikasan sistem kontrole proizvodnog procesa omogućava kontrolu troškova, a istovremeno omogućava da kompanija potpuno upravlja sledljivošću svojih proizvoda, što je jedan od osnovnih zahteva savremenog načina proizvodnje. U sklopu proširenja delatnosti laboratorije, uveden je i sertifikovan sistem kvaliteta u skladu sa Smernicama dobre laboratorijske prakse (GLP), čime je omogućeno sprovođenje ispitivanja tehničkih materija, odnosno 5-batch analiza, za potrebe registracije sredstava za zaštitu bilja.

Naša prodajna snaga se ogleda u bogatom iskustvu i reputaciji koju smo stekli poslujući dugi niz godina na ovom tržištu, kao i u kompetentnim ljudima zaposlenim na poslovima marketinga i prodaje. Naročitu pažnju poklanjamo edukaciji krajnjih korisnika naših proizvoda organizovanjem stručnih predavanja (tzv. zimskih škola), raznih vrsta promotivnih aktivnosti, obilaskom njihovih imanja i pružanjem savetodavnih usluga. Dosadašnji rezultati praćenja zadovoljstva korisnika pokazuju da ove aktivnosti obavljamo na pravi način.

Kontinuiranim ulaganjem u razvojne poslove postigli smo da danas imamo visokoobrazovane i usko specijalizovane stručne zaposlene na ovim poslovima koji su ovladali tehnologijom formulisanja skoro svih poznatih tipova formulacija. Rezultat ovakve politike je značajan broj novih registrovanih proizvoda kojima smo upotpunili svoj proizvodni portfolio, posledično povećali prihode od prodaje i operativnu dobit, ali i obezbedili sebi dobru stratejsku polaznu osnovu za opstanak na tržištu.

Insistiranjem na odgovornom odnosu prema svim zainteresovanim stranama postigli smo da uživamo ugled pouzdanog partnera među našim kupcima i dobavljačima sa kojima smo razvili 'svi smo na dobitku' odnos. Vodeći odgovornu socijalnu politiku kompanija je postigla da uživa ugled korektnog poslodavca među svojim zaposlenima, o čemu svedoči i njihova mala fluktuacija.

Govoreći o odgovornom poslovanju, ne možemo a da ne spomenemo sistemski pristup u sagledavanju i identifikaciji rizika i sprovođenju svih potrebnih mera u cilju smanjenja tih rizika na najmanju moguću meru u oblastima zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti na radu. O tome svedoče sertifikovani sistem upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtevima standarda ISO 14001 i sistem menadžmenta zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu u skladu sa zahtevima standarda BSI OHSAS 18001.

Razvojni put naše kompanije govori o efektivnom stratejskom menadžmentu koji je uspevao da predvidi i adekvatno odgovori na sve promene koje su se dešavale u okruženju. Efikasan operativni menadžment je omogućio poboljšanje upravljanja i kontrole u svim aktivnostima u lancu vrednosti čime smo stvorili značajnu komparativnu prednost. Kvalitet i sposobnost menadžmenta najbolje potvrđuje i činjenica da kompanija pokazuje sposobnost da održava i ponavlja dobre poslovne rezultate, čime kontinuirano povećava bogatstvo svojih akcionara.

2 TRŽIŠTE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA

Savremena poljoprivredna proizvodnja se ne može zamisliti bez upotrebe agrohemijskih preparata, koji obezbeđuju ostvarenje visokih prinosa i visok kvalitet proizvoda. Rastućom primenom sredstava za zaštitu bilja i drugih agrohemijskih sredstava početkom šezdesetih godina prošlog veka obezbeđena je prehrambena sigurnost čitavog čovečanstva. Koristi od „hemizacije“ poljoprivrede imale su kako razvijene, tako i zemlje u razvoju, među kojima su neke za kratak vremenski period uspele da razbiju začarani krug ruralnog i poljoprivrednog siromaštva.

Industrija agrohemijskih sredstava je visoko profitabilna i visoko konkurentna industrijska grana, koja se na početku 21. veka nalazi pred velikim izazovima. Sa jedne strane nije prestala potreba da se primenom efikasnih sredstava za zaštitu bilja i kvalitetnih mineralnih đubriva obezbeđuje dovoljna količina hrane za rastuću svetsku populaciju, a sa druge strane je težnja da upotreba hemijskih inputa u poljoprivrednoj proizvodnji u što manjoj meri utiče na zdravlje ljudi, životinja i životnu sredinu. S tim u vezi, sve je strožija zakonska regulativa u pogledu reevaluacije starih i registracije novih sredstava za zaštitu bilja.

Svetsko tržište sredstava za zaštitu bilja

Globalno tržište sredstava za zaštitu bilja čine tri različite grupe proizvoda:

- vlasnički proizvodi (pod patentom);
- proizvodi kojima je istekao patent, ali još uvek nemaju generičku konkurenciju (off-patent);
- proizvodi van patentne zaštite koje proizvode i drugi proizvođači, tj. generički proizvodi.

Tržištem sredstava za zaštitu bilja dominiraju šest glavnih razvojno istraživačkih kompanija, koje imaju oko polovine tržišnog učešća: Syngenta, Bayer CropScience, BASF, Dow AgroSciences, Monsanto, Du Pont. Među najveće generičke kompanije se ubrajaju: Adama, Platform, Amvac, Isagro, Nufarm, United Phosphorus Limited (UPL), itd.

Evropsko tržište sredstava za zaštitu bilja se procenjuje da iznosi oko 20 - 25% vrednosti svetskog tržišta. U zemljama članicama EU je oblast registracije pesticida uređena najstrožijim setom pravila za registraciju na globalnom nivou (Regulativa 1107/2009, koja je usvojena sredinom 2011. godine).

Domaće tržište sredstava za zaštitu bilja

Srpsko tržište sredstava za zaštitu bilja je potpuno otvoreno i konkurentno. Na njemu je prisutno svih šest vodećih razvojno istraživačkih kompanija, najveće svetske generičke kompanije, zatim generičke kompanije sa dalekog istoka (Kina i Indija) kao i domaći proizvođači, odnosno formulatori sredstava za zaštitu bilja.

Proizvodnja u srpskom agraru se realizuje sa još uvek skromnim nivoom agrotehničkih mera, što za posledicu ima niže prinose pojedinih useva, odnosno manji obim proizvodnje od potencijalno mogućeg. Iz tog razloga, može se reći da srpsko tržište sredstava za zaštitu bilja ima potencijal rasta.

Procena je da je vrednost srpskog tržišta sredstava za zaštitu bilja u 2016. godini rasla i da iznosi oko 98 miliona €, a da je i dalje približno jednako podeljena između generičkih i istraživačko razvojnih kompanija. Pojedinačna tržišna učešća kompanija je teško precizno odrediti, jer ne postoje dostupni zvanični podaci.

Ukupan broj registrovanih pesticida u 2016. godini na srpskom tržištu iznosio je oko 1.200. Najveći broj registrovanih preparata imaju strane generičke kompanije (52%), zatim slede proizvodi razvojno istraživačkih kompanija (25%) i proizvodi domaćih proizvođača (23%). Naša kompanija, kao najveći domaći proizvođač, na tržištu Srbije učestvuje sa 130 proizvoda ili sa 47% od ukupnog broja domaćih registrovanih proizvoda.

Zakonska regulativa u oblasti registracije sredstava za zaštitu bilja

Proces registracije aktivne materije i gotovog proizvoda u EU je strogo kontrolisan i uređen proces čija je osnovna svrha da smanji rizike po zdravlje ljudi i životinja i po okolinu.

Zakonska regulativa određuje koje podatke o aktivnoj materiji i gotovom proizvodu treba prezentovati, način evaluacije tih podataka, procenu rizika, zaštitu komercijalnih informacija, javni pristup informacijama o pesticidima,

maksimalno dozvoljene ostatke pesticida u hrani, itd. Aktivna materija i proizvod se mogu tržišno realizovati samo ako se u procesu ispitivanja utvrdi da su ispunjeni kriterijumi ustanovljeni odgovarajućim regulativama.

Registracija gotovog proizvoda koji se pravi od odobrene aktivne materije se radi u svakoj zemlji članici pojedinačno, a kompanija koja je registrovala proizvod dobija određeni period ekskluzivne zaštite podataka na osnovu kojih je registracija izvršena.

Ovakav proces registracije traje od 5-10 godina sa procenjenim troškovima i do nekoliko desetina miliona €, u zavisnosti od prirode aktivne materije i područja primene preparata.

Proces formiranja registracionog dosijea za generički proizvod (na bazi već odobrene aktivne materije, ali od drugog proizvođača - izvora) je jednostavniji i odvija se u dve faze:

- Dokazivanje ekvivalentnosti izvora aktivne materije. U ovoj fazi se radi niz fizičko-hemijskih i toksikoloških ispitivanja koja treba da dokažu da aktivna materija - kandidat nije štetnija i toksičnija od one koja je već dozvoljena za upotrebu.
- Registracija proizvoda. U ovoj fazi se ispituju fizičko – hemijske karakteristike proizvoda i njegova biološka efikasnost. Takođe se rade i toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja, ali u daleko manjem obimu nego u postupku prve registracije proizvoda (koriste se već dostupni podaci i rezultati ispitivanja, kada god je to moguće).

Kada se obe faze uspešno završe, proizvod dobija svoj registracioni dosije. Procenjena vrednost formiranja jednog ovakvog registracionog dosijea se kreće od 250.000 € do 800.000 €, u zavisnosti od aktivne materije i oblasti primene gotovog proizvoda. Proces kompletiranja jednog dosijea traje minimalno oko 3 godine, a na proces registracije treba sačekati još dodatnih godinu dana.

Proces registracije sredstava za zaštitu bilja u Srbiji

Imajući u vidu da je strateški cilj Republike Srbije da postane članica EU, poslednjih godina se u našoj državi odvija proces harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije. Za poslove registracije i stavljanja u promet sredstava za zaštitu bilja je nadležno Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, odnosno Uprava za zaštitu bilja u okviru Ministarstva.

Važeći Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Službeni glasnik RS 41/09) usvojen u junu 2009. godine je pravni akt koji je harmonizovan sa tada važećom direktivom 91/414/EC. Uprava za zaštitu bilja je ishitreno i nepotrebno donela ovaj Zakon, zanemarujući činjenicu da je on u većoj meri neprimenjiv u našim uslovima. Nakon inicijative domaćih proizvođača, Uprava je uvidela da je primena članova 11-25 (koji se odnose na registraciju SZB) teško primenljiva, te je primenu ovih članova odložila do 31.12.2013. godine.

Međutim, u proteklih šest godina Uprava nije podigla svoje stručne kapacitete, niti osnovala odgovarajuće institucije tako da nije u mogućnosti da sprovodi procenu registracione dokumentacije, na način koji je sama predvidela Zakonom iz 2009. godine. Imajući u vidu nejasnoće u članu 86. Zakona, u martu 2014. godine doneta je odluka da se procedura registracije može odvijati na dva načina, i po odredbama važećeg Zakona i po odredbama starog zakona.

Očekujemo da će nadležno Ministarstvo uskoro učiniti korake ka prilagođavanju zakonske regulative realnim mogućnostima i potrebama svih učesnika na srpskom tržištu sredstava za zaštitu bilja.

Udruženje domaćih proizvođača sredstava za zaštitu bilja, koje deluje pod okriljem Privredne komore Srbije nastoji da u ovom procesu prilagođavanja bude ravnopravan i konstruktivan partner Ministarstvu. Udruženje naročito insistira na činjenicama da Srbija nije primorana da primenjuje harmonizovanu zakonsku regulativu iz ove oblasti sve dok ne postane članica EU i da postoje vrlo opravdani ekonomski razlozi da se upravo na ovaj način i postupi.

Istovremeno, Udruženje je pozdravilo odluku Ministarstva kojom je od 31.12.2013. godine lista dozvoljenih aktivnih materija u Srbiji usaglašena sa onom koja je na snazi u EU. Ova odluka ima pozitivan uticaj na bezbednost proizvedene hrane i zaštitu životne sredine, a u krajnjem ishodu i na izvozni potencijal srpskog agrara.

3 STRATEGIJA

Opšta poslovna politika

Održivi proizvodni portfolio

Težimo da imamo širok proizvodni portfolio kvalitetnih sredstava za zaštitu bilja koji u potpunosti može da zadovolji potrebe proizvođača različitih poljoprivrednih kultura i useva.

U našem portfoliju dominira sopstvena robna marka, a manjinu čine proizvodi svetskih kompanija sa kojima sarađujemo kroz zastupstvo, kooperaciju i distribuciju.

Sopstveni proizvodni program je zasnovan na aktivnim materijama za koje je istekao period patentne zaštite, pri čemu se vodi računa da bude održiv i u evropskim regulatornim uslovima. Izbor aktivnih materija je u skladu sa onima koje su dozvoljene za upotrebu u EU, sa čistoćama koje su jednake ili su na višem nivou od dozvoljenih. Takođe, izbor pomoćnih materija koje ulaze u sastav naših preparata je usklađen sa evropskim zakonodavstvom.

Kao kvalitetna generička kompanija, kontinuirano podižemo nivo kvaliteta svojih proizvoda ulaganjem u razvoj novih i poboljšanjem postojećih oblika formulacija, kao i obezbeđenjem što kvalitetnijih izvora aktivnih materija.

Odgovorno poslovanje

Obzirom da je delatnost kojom se bavimo visokorizična, ulažemo značajna sredstva i napore da u svakom aspektu svog poslovanja primenimo najsavremenije tehnologije i standarde i na taj način efikasno upravljamo identifikovanim rizicima.

Procesom proizvodnje kojim se dobijaju kvalitetna sredstva za zaštitu bilja po adekvatnim cenama, uz poštovanje mera bezbednosti i zaštite zdravlja, kao i zaštite životne sredine, pokazujemo svoju odgovornost prema poljoprivrednim proizvođačima, stanovništvu, svojim zaposlenima, akcionarima i zajednici kojoj pripadamo.

Sezonski karakter poslovanja

Sredstva za zaštitu bilja se najviše prodaju u periodu mart - maj, kada se najviše i primenjuju. Do kraja juna, kompanija obično ostvari oko 90% ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje sredstava za zaštitu bilja.

Početak i trajanje sezone primene sredstava za zaštitu bilja, kao i intenzitet njihove primene direktno zavise od vremenskih uslova. Moguća je situacija da nepovoljni vremenski uslovi u jednoj godini uslove potpuni izostanak primene nekog preparata, a da se sledeće godine isti preparat primeni u maksimalno mogućem obimu. Iz tog razloga, postignute rezultate poslovanja i njihove trendove treba posmatrati u širem kontekstu.

Drugo ograničenje primene preparata se odnosi na tzv. agrorok. Većina preparata se može primeniti samo do određenog trenutka u razvoju biljke, npr. dok se ne razvije prvi list. Ako se u tom periodu preparat ne proda (i primeni na biljkama), ostaje na zalihama do sledeće godine.

Poslovni ciklus kompanije počinje u septembru, kada kreće proizvodnja za sledeću sezonu, i završava se u avgustu sledeće godine. Zbog pomenutih agrorokova, naša poslovna politika je takva da sezonu dočekamo sa potpuno spremnim zalihama gotovih proizvoda. Iz tog razloga, poslednji kvartal u kalendarskoj godini je uvek obeležen intenzivnom nabavnom i proizvodnom aktivnošću, zbog čega su nivoi zaliha na kraju godine izuzetno visoki.

Strategijski pravci

Naš osnovni strategijski cilj je da postanemo značajan učesnik na regionalnom tržištu sredstava za zaštitu bilja. Da bismo to postigli, potrebno je da u srednjoročnom periodu napravimo registracione dosjee prema EU regulativi za odabranu grupu proizvoda. Time ćemo stvoriti uslove za izvoz u zemlje u okruženju, ali istovremeno i obezbediti opstanak na domaćem tržištu, obzirom da će se evropska regulativa vezana za registraciju sredstava za zaštitu bilja primenjivati i u Srbiji u duglednoj budućnosti.

Strategijsko opredeljenje naše kompanije da u srednjoročnom periodu napravi održivi proizvodni portfolio u EU okruženju, podrazumeva sledeće korake:

- izabrati oko 20 sopstvenih proizvoda koji imaju budućnost sa stanovišta kvaliteta aktivne materije, tržišnog potencijala i profitabilnosti,
- obezbediti registracione dosjee po EU kriterijumima za izabrane proizvode,
- povećati izvore prihoda izvozom na tržište EU.

Ovako formulisana strategija zahteva velika investiciona ulaganja (oko 15 miliona €) u visoko rizičan i dugotrajan projekat formiranja registracionih dosjiesa. Izvesno je da će ovo strategijsko opredeljenje usloviti značajne

promene kako u našem srednjoročnom, tako i u operativnom poslovanju. Naš proizvodni portfolio će se postepeno sužavati, kako budu isticale pojedine dozvole za promet proizvoda za koje nećemo praviti dosijee. Trenutno, poslednje dozvole za promet ističu 2026. godine.

Dalji razvoj posla na domaćem tržištu vidimo u diversifikaciji naše delatnosti sa ciljem da se postigne sinergija sa poslovnim aktivnostima naših kupaca i krajnjih korisnika sredstava za zaštitu bilja. Drugim rečima, diversifikaciju delatnosti vidimo samo u sklopu agro biznisa. Kupovina poljoprivrednog zemljišta i organizacija poljoprivredne proizvodnje predstavljaju neke od mogućih vidova realizacije ovog strategijskog opredeljenja.

Upravljanje rizicima

Proces upravljanja rizicima u našem Društvu je formalno uređen Metodologijom za upravljanje rizicima, koja je u nadležnosti Odbora direktora. Ovim aktom su definisani forma, tokovi i metodologija procesa upravljanja rizicima, kao i sadržaj i metodologija vođenja Registra rizika. Portfolio rizika koji su obuhvaćeni procesom upravljanja rizicima je koncipiran tako da su rizici svrstani u četiri osnovne grupe, prema baznom modelu ciljeva Društva: strateški, izveštajni, ciljevi usklađenosti i operativni ciljevi.

Najznačajniji inherentni rizici, koji su obuhvaćeni procesom upravljanja rizicima i predmet su naših intezivnih internih kontrola su:

- Strateški
 - Promena zakonske regulative u oblasti proizvodnje i prometa sredstava za zaštitu bilja u Srbiji;
 - Izlazak na EU tržište (registracioni i komercijalni aspekt);
 - Odnosi sa kupcima na domaćem tržištu (trend uvezivanja poslovanja)
- Operativni
 - Rizici u proizvodnom procesu - tehnološka bezbednost i pouzdanost, zaštita zdravlja zaposlenih, zaštita životne sredine;
 - Rizici u primeni naših proizvoda – efikasnost proizvoda, bezbedna primena, zaštita životne sredine, zaštita zdravlja konzumenata poljoprivrednih proizvoda;
 - Naplata potraživanja od kupaca;
 - Adekvatnost kadrovske strukture i ključni zaposleni;
 - Finansijski rizici.

Kao izvor značajnog nezavisnog i objektivnog uveravanja, posebno u vezi sa pitanjima upravljanja ključnim operativnim rizicima i sa njima povezanim internim kontrolama, Odbor direktora razmatra i u sprovođenju procesa iz svoje nadležnosti koristi izveštaje, nalaze i preporuke funkcije interne revizije, a sve u cilju unapređenja ovih procesa i obezbeđenja ukupne efikasnosti Društva.

Upravljanje finansijskim rizicima

Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbegavaju umanjnjem izloženosti Društva ovim rizicima. Uspostavljena metodologija procesa upravljanjem finansijskim rizicima ima za cilj da se, u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta, potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje svedu na minimum.

Društvo ne koristi posebne finansijske instrumente kako bi izbeglo uticaj finansijskih rizika na poslovanje zbog toga što takvi finansijski instrumenti nisu u široj upotrebi, niti postoji organizovano tržište tih instrumenata u Republici Srbiji.

U Registru rizika Društva su identifikovani sledeći finansijski rizici:

- Tržišni rizici
 - Devizni rizik
 - Rizik od promene kamatnih stopa
 - Rizik promene cena
- Kreditni rizik,
- Rizik likvidnosti.

Izloženost deviznom riziku se ogleda u obavezama prema dobavljačima iz inostranstva (USD, EUR), obavezama po kreditima, kao i u gotovinskim ekvivalentima i gotovini. Deo rizika koji se odnosi na uticaj promene kursa nacionalne valute se neutrališe kroz prirodni hedžing prodajnih cena gotovih proizvoda koje se prilagođavaju promenama kursa. Osim toga, koriste se i instrumenti upravljanja rizicima kao što je oročavanje slobodnih dinarskih sredstava kao dinarskih depozita sa valutnom klauzulom, što doprinosi smanjenju efekta negativnih kursnih razlika u situaciji depresijacije nacionalne valute.

Izloženost riziku od promene kamatnih stopa se analizira u poslovima zaduživanja kod banaka i plasiranja slobodnih sredstava. Izloženost ovom riziku nije značajna, jer Društvo ima visok stepen likvidnosti, tako da su prihodi i novčani tokovi u velikoj meri nezavisni od promena kamatnih stopa.

Izloženost riziku promene cena je najveća u poslovima nabavke sirovina iz uvoza i povezana je sa izloženošću deviznom riziku. Osim već pomenutog prilagođavanja prodajnih cena gotovih proizvoda, Društvo primenjuje i druge mere za umanjene uticaja ovog rizika na poslovanje, a koje se uglavnom vezuju za procese dugoročnog planiranja nabavke i ugovaranje dugoročne poslovne saradnje sa dobavljačima iz inostranstva sa povoljnijim uslovima plaćanja.

Izloženost kreditnom riziku je u najvećoj meri vezana za nenaplativost potraživanja od kupaca. Da bi se umanjio uticaj ovog rizika, Društvo je razvilo metodologiju za određivanje kreditnih limita na osnovu koje se definiše nivo izloženosti prema određenim kupcima, kao i za identifikaciju slučajeva kada je neophodno da se od kupca pribavljaju određeni instrumenti obezbeđenja plaćanja.

Izloženost riziku likvidnosti se umanjuje održavanjem odgovarajućeg nivoa novčane rezerve, kontinuiranim praćenjem planiranog i ostvarenog novčanog toka, kao i putem održavanja odgovarajućeg odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza. Ovakvo praćenje obuhvata i praćenje izmirenja obaveza, usklađivanje sa ugovorenim uslovima, usklađivanje sa interno zacrtanim ciljevima, i bazira se na dnevnim projekcijama novčanih tokova na osnovu kojih se donose odluke o upotrebi eventualnog eksternog zaduživanja za šta obezbeđuje adekvatne bankarske izvore finansiranja uz održavanje nivoa neiskorišćenih kreditnih linija, tako da ne prekorači dozvoljeni kreditni limit kod banaka.

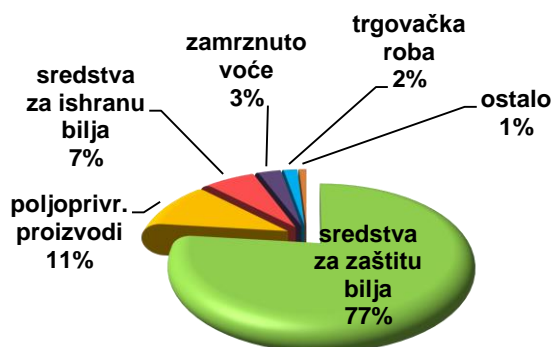
Strategija upravljanja finansijskim rizicima se bazira na umanjenju njihovog uticaja na finansijsko poslovanje Društva. Na bazi periodičnih ocena izloženosti inherentnim rizicima iz ove grupe, kao i ocena postojećih internih kontrola, Društvo procenjuje da su rezidualni finansijski rizici na prihvatljivom nivou, odnosno da je sistem internih kontrola vezan za ovu grupu rizika vrlo efektivan.

Detaljniji opis i analiza uticaja pojedinačnih rizika iz ove grupe se mogu naći u Napomenama uz finansijske izveštaje, u odeljku Finansijski instrumenti i ciljevi upravljanja rizicima.

4 POSLOVANJE U 2016. GODINI

Struktura bruto prodaje po vrsti proizvoda

Prodaja sredstava za zaštitu bilja

Struktura bruto prodaje u 2016. godini po klasama primene:

KLASA PRIMENE	tona	%	EUR	%
INSEKTICIDI	811	21%	7.324.376	22%
HERBICIDI	2.348	60%	17.076.421	51%
FUNGICIDI	691	18%	8.770.096	26%
LIMACIDI	4	0,1%	23.511	0,1%
OKVAŠIVAČI	28	0,7%	203.293	0,6%
DDD	4	0,1%	128.803	0,4%
S V E G A	3.886	100%	33.526.500	100%

Struktura bruto prodaje u 2016. godini prema robnoj marki:

ROBNA MARKA	tona	%	EUR	%
SOPSTVENA	3.674	95%	30.716.997	92%
PARTNERI	212	5%	2.809.503	8%
S V E G A	3.886	100%	33.526.500	100%

Struktura bruto prodaje u 2016. godini po tržištima:

TRŽIŠTE	tona	%	EUR	%
DOMAĆE	3.616	93%	32.097.661	96%
STRANO	271	7%	1.428.839	4%
S V E G A	3.886	100%	33.526.500	100%

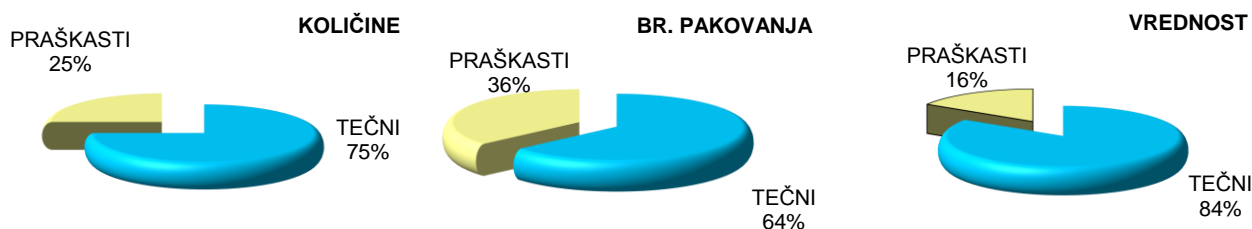

Proizvodnja sredstava za zaštitu bilja

Struktura proizvodnog programa u 2016. godini prema vrsti proizvodnje:

vrsta proizvodnje	broj preparata	%	hiljada pakovanja	%	tona	%
SOPSTVENE FORMULACIJE	63	80%	5.371	94%	4.067	95%
FORMULACIJE SA STRANIM PARTNERIMA	2	3%	36	1%	37	1%
GOTOVI PREPARATI STRANIH PARTNERA	14	18%	290	5%	173	4%
Ukupno	79	100%	5.696	100%	4.277	100%

Struktura proizvodnog programa u 2016. godini prema formi proizvoda :

Razvojne aktivnosti

Registracija proizvoda na domaćem tržištu

Razvojne aktivnosti vezane za domaće tržište podrazumevaju pronalažanje generičkih aktivnih materija koje su održive u uslovima EU regulative i imaju tržišni potencijal, pronalaženje adekvatnog izvora (proizvođača), ovladavanje formulacijama gotovih proizvoda na bazi ovih aktivnih materija u laboratorijskim uslovima i pripremu potrebne dokumentacije za registraciju u Srbiji. Tokom 2016. godine su razvijene formulacije za četiri nova proizvoda, koji će u 2017. godini ući u proces registracije na domaćem tržištu.

Tokom 2016. godine započelo se sa procesom registracije za 8 proizvoda koji su u prethodnom periodu razvijeni. Međutim, kako je nadležno telo Ministarstva poljoprivrede napravio višemesečnu pauzu u radu, došlo je do zastoja i kašnjenja u izdavanju Rešenja za stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja. U 2016/2017 godini smo dobili (ili očekujemo u vrlo kratkom roku, pre početka prodajne sezone 2017.) dozvole za promet za samo četiri nova proizvoda, naše robne marke:

- **Fungicidi:**
Galileo (ditianon 700 g/kg, WG),
Atlas (ciprodinil 375 g/kg +fludioksonil 250 g/kg, WG),
- **Insekticidi:**
Kulisa (klotianidin 500 g/kg, WP),
Triton (emamektin benzoat 9,5 g/l, EC)

Registracija proizvoda na tržištu EU

U jesen 2016. godine smo dobili EU registracije za naša tri proizvoda:

- Talisman (nikosulfuron 40 g/L OD), herbicid za suzbijanje travnih korova u kukuruzu – registracija dobijena za Centralnu zonu;
- Mural (dikamba 480 g/L SL), herbicid za suzbijanje širokolisnih korova u kukuruzu - registracija dobijena za Centralnu zonu;
- Harpun (a.m. Piriproksifen 100 g/L EC), insekticid za suzbijanje štetočina u zasadima jabuke i kruške - registracija dobijena za Centralnu zonu;
- Harpun za upotrebu u staklenicima, za suzbijanje štetočina u krastavcu i paradajzu – ova registracija važi za celu teritoriju EU, obzirom da se koristi u zatvorenom prostoru.

Odmah po dobijanju registracija su započeti i postupci nacionalne registracije u zemljama od interesa u Centralnoj registracionoj EU zoni, kao i u drugim zonama za Harpun koji se primenjuje u staklenicima. Nadamo se da će se u većini zemalja administrativni postupci registracije završiti na vreme, kako bismo imali proizvode na tržištu za sezonu 2017.

Sva tri proizvoda za primenu na otvorenom prostoru su u postupku registracije i u Južnoj EU registracionoj zoni i očekujemo da ćemo tokom 2017. godine imati sve tri registracije i u ovoj zoni, što bi stvorilo preduslove da se u sezoni 2018. godine pojavimo i na ovim tržištima.

Tokom 2016. godine smo se aktivno bavili edukacijom naših zaposlenih kako bismo mogli da upravljamo ovako složenim i zahtevnim projektima. Najveći problem predstavlja činjenica da se ovakvim poslovima ne bavi ni jedna institucija u našoj zemlji, već se sva iskustva i znanja skupljaju putem saradnje sa stranim partnerima. Veliki značaj u ovom procesu ima i članstvo naše kompanije u udruženju evropskih proizvođača generičkih SZB – European Crop Care Assosiation (ECCA), jer pruža velike mogućnosti saradnje i razmene iskustava sa kompanijama sličnog profila. Naša kompanija je u novembru 2016. godine bila domaćin tradicionalnog godišnjeg sastanka članica ECCA koji je posvećen novinama u EU regulativi i problemima sa kojima se generičke kompanije susreću prilikom registracije svojih proizvoda.

O složenosti i rizičnosti ovog procesa govori i činjenica da smo od započeta tri nova EU projekta u 2016. godini zaključili da samo jedan treba da nastavimo u 2017. godini, a da za ostala dva treba da sačekamo razvoj događaja vezan sa EU regulativom.

Sve aktivnosti vezane za EU registracione dosijee se odvijaju u saradnji sa ovlašćenim kućama iz inostranstva. Potrebna ispitivanja su se odvijala u akreditovanim laboratorijama u Velikoj Britaniji, Francuskoj, Holandiji i Nemačkoj, a ogledi biološke efikasnosti u Mađarskoj, Rumuniji, Hrvatskoj, Grčkoj, Francuskoj i Španiji. Ukupni troškovi po ovom osnovu u 2016. godini su iznosili oko 500.000 €.

Investicione aktivnosti

Tokom 2016 godine nije bilo značajnih investicionih aktivnosti. Završena je značajna investicija, započeta još 2014. godine, rekonstrukcija magacina zapaljivih proizvoda. Objekat magacina je jedan od najmodernijih ove vrste u našoj zemlji, urađen potpuno u skladu sa zakonskim zahtevima i svetskim trendovima iz ove oblasti.

Specifikacija investicionih ulaganja u 2016. godini:

Rekonstrukcija magacina zapaljivih sirovina	235.000 €
Proizvodna oprema	65.000 €
Ostala oprema	138.000 €
Infrastrukturni radovi	92.000 €
<i>Ukupno</i>	<i>530.000 €</i>

Investicije vezane za proizvodnu opremu su se odnosile na remont i unapređenje postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i na nabavku nove proizvodne i laboratorijske opreme. Pod ostalom opremom se podrazumeva oprema koja nije u direktnoj funkciji proizvodnje, kao što je oprema za video nadzor, IT oprema, viljuškari, teretna vozila i sl.

Zaštita životne sredine

Naša kompanija ima uspostavljen i sertifikovan sistem upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa zahtevima standarda ISO 14001:2004. Ovaj sistem se bazira na identifikaciji aspekata životne sredine i definisanju postupaka za kontrolu nad svim mogućim uticajima na životnu sredinu u cilju smanjenja rizika na najmanju moguću meru.

Svi identifikovani značajni aspekti životne sredine su predmet redovnog monitoringa i merenja, u skladu sa zakonskim propisima. Prema definisanim planovima i programima monitoringa u saradnji sa ovlašćenim kućama se sprovode redovna merenja emisija štetnih materija u vazduh, ispitivanje ambijentalnog vazduha, kao i ispitivanja otpadnih voda.

Cilj sistemskog pristupa u ovom segmentu je obezbeđenje sprovođenja aktivnosti monitoringa i merenja na kontrolisani način radi praćenja učinka u zaštiti životne sredine, kontrole nad operacijama i održavanja usaglašenosti sa opštim i posebnim ciljevima, i to ne samo u oblasti zaštite životne sredine, već i bezbednosti i zdravlja na radu i protivpožarne zaštite.

EMAS registracija

U sklopu projekta „Sprovođenje zakona u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, spečavanja hemijskih udesa i uspostavljanje EMAS sistema“ koji je finansiran od strane EU, a sproveden je u organizaciji Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, naša kompanija je bila jedna od tri iz Srbije koje su odabrane da učestvuju

u projektu. Osnovni cilj projekta je priprema kompanija za uvođenje i registraciju sistema upravljanja zaštitom životne sredine u skladu sa Uredbom EU EMAS III 1221/2009. U našoj zemlji ne postoji ni jedna kompanija koja ima EMAS, niti postoji institucionalni okvir za registraciju u zemlji.

Kao novo iskustvo, ali i izazov, ovo je bila prilika da unapredimo već postojeći sistem upravljanja zaštitom životne sredine. Konkretna poboljšanja su postignuta u oblasti identifikacije aspekata, posebno indirektnih aspekata, definisanja i praćenja indikatora zaštite životne sredine, praćenja EU zakonske regulative i sl.

Planiramo da verifikaciju našeg EMAS sistema, kada se za to steknu uslovi, obavi verifikator iz Austrije. U Austriji je usvojena zakonska regulativa koja propisuje EMAS registraciju i u zemljama koje nisu članice EU. Kao preduslov za verifikaciju ostaje dopuna našeg Zakona o zaštiti životne sredine kako bi se ozvaničila i definisala uloga našeg Ministarstva u postupku verifikacije.

Zaštita od hemijskog udesa

U skladu sa propisanim kriterijumima koji se odnose na vrstu i količinu opasnih materija sa kojima radi, naša kompanija se svrstava u grupu SEVESO operatera višeg reda, pa smo bili u obavezi da izradimo dokumenta koja se tiču uspostavljanja sistema za upravljanje zaštitom od hemijskog udesa (Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa). U januaru 2014. godine, kao prvi SEVESO operater u Srbiji koji je ispunio svoje zakonske obaveze po ovom osnovu, dobili smo saglasnost nadležnog Ministarstva na pomenuta dokumenta.

U cilju kontrole i smanjenja rizika od hemijskog udesa, sprovode se definisane mere prevencije, monitoring i analiza stanja, upravljanje promenama koje mogu da utiču na povećanje rizika, ali i redovna obuka zaposlenih, kroz treninge i vežbe – simulacije hemijskog udesa.

Upravljanje otpadom iz procesa proizvodnje

U procesu proizvodnje generišemo značajnu količinu neopasnog i opasnog otpada kojim upravljamo u skladu sa usvojenim Planom upravljanja otpadom. Ovim Planom se obezbeđuje pravilno postupanje sa procesnim otpadom, koje podrazumeva identifikaciju vrste otpada, način i mesto njegovog generisanja. Sa svakom vrstom otpada se postupa u skladu sa njegovim karakterom. Osnovno načelo je da se otpad razvrstava na mestu nastanka, da se neopasan otpad odvojeno sakuplja i reciklira, a da se opasan zbrinjava na adekvatan način u saradnji sa ovlašćenim operaterima.

U 2016. godini je reciklirano oko 12 t neopasnog procesnog otpada. Takođe je zbrinuto oko 105 t opasnog procesnog otpada, od čega je deo izvezen na tretman (insineraciju), a deo je zbrinut u zemlji.

Upravljanje ambalažnim otpadom

Za sve kompanije koje se bave proizvodnjom i plasmanom sredstava za zaštitu bilja, vrlo značajan indirektni aspekt, odnosno uticaj na životnu sredinu, predstavlja način postupanja sa ispražnjenom ambalažom od sirovina za proizvodnju i sa ispražnjenom ambalažom nakon primene sredstava za zaštitu bilja.

Naša kompanija emituje značajnu količinu ambalaže na tržište Republike Srbije, uglavnom kroz otpremu gotovih proizvoda, te je prepoznala svoju ulogu u rešavanju ovog problema i osnovala kompaniju ENVIPACK d.o.o. sa ciljem da se na teritoriji cele naše zemlje uspostavi sistem za kontrolisano sakupljanje i zbrinjavanje ambalažnog otpada od sredstava za zaštitu bilja.

U 2016. godini ENVIPACK je sa terena, od krajnjih korisnika, sakupio i zbrinuo 35,3 tone ispražnjene ambalaže koju je emitovala naša kompanija. Sa lokacije naše kompanije je tokom godine zbrinuto ukupno oko 62 t ambalaže od sirovina za proizvodnju SZB.

Specifikacija direktnih troškova vezanih za zaštitu životne sredine u 2016:

Monitoring i merenja aspekata životne sredine	5.000 €
Izvoz opasnog procesnog otpada na insineraciju	70.000 €
Zbrinjavanje ambalažnog otpada sa terena i lokacije	95.000 €
Redovna naknada za upravljanje amb.otpadom	4.000 €
<i>Ukupno</i>	<i>174.000 €</i>

Poslovi sa povezanim licima

U izveštajnoj godini Društvo nije imalo značajnijih poslova sa povezanim licima.

Poslovanje Hladnjače

Preradom zamrznutog voća, pretežno maline, se bavimo od 2007. godine, kada smo od prethodnog vlasnika kupili objekat hladnjače u selu Stupčevići, opština Arilje.

Ariljsko područje je poznato po kvalitetnoj malini sa prosečnim prinosima daleko iznad srpskog i evropskog proseka. Trenutni skladišni kapaciteti hladnjača na ovom području su oko 45.000 tona, daleko veći od proizvodnih kapaciteta (oko 15.000 tona), zbog čega je konkurentna borba za sirovinsku bazu jaka i često neloyalna. Sezona otkupa sveže maline u ovom području počinje sredinom juna i traje oko 45 dana.

Naša hladnjača ima dve komore, ukupnog skladišnog kapaciteta oko 450 tona zamrznutog voća i dva tunela za zamrzavanje svežeg voća ukupnog kapaciteta oko 20 tona / 24h. Otkupljene količine zamrzavamo i prerađujemo, najčešće u obliku maline rolend (celi, neoštećeni plodovi) i maline griz (mlevena zamrznuta malina). Prerađene proizvode skoro u celini izvozimo u zemlje zapadne Evrope.

Usled loših vremenskih uslova u 2016. godini, rod i kvalitet najrasprostranjenije sorte maline, Vilamet, je bio lošiji od prošlogodišnjeg. Otkupne cene roda 2016. su bile više za oko 10%, dok su izvozne cene u drugoj polovini godine značajno pale. Za očekivati je da će velike količine zamrznute maline roda 2016. ostati neprodane i da će većina hladnjačara biti u teškoj finansijskoj situaciji pred početak nove sezone. U 2016. godini smo otkupili 297 tona sveže maline, što je za 24% manje od prošlogodišnje otkupljene količine. Do kraja kalendarske 2016 godine smo izvezli oko 40% voća, a ostatak je planiran da se realizuje do početka nove otkupne sezone (juni 2017).

Ako se ekonomska godina posmatra kao period od juna prethodne do maja sledeće godine, prihodi od prodaje zamrznutog voća (u €) koje je ostvarila naša hladnjača u poslednjih pet godina su prikazani u sledećoj tabeli:

	2012	2013	2014	2015	2016*
Malina	1.618.614	1.724.763	3.218.787	1.134.137	922.574
Ostalo voće	51.552	312.656	105.550	0	0
<i>Ukupno (€)</i>	<i>1.670.166</i>	<i>2.037.419</i>	<i>3.324.337</i>	<i>1.134.137</i>	<i>922.574</i>

Za 2016. godinu je prikazana projekcija prihoda, obzirom da još uvek nije završena prodaja raspoloživih količina.

Poljoprivredna proizvodnja

Poljoprivrednu proizvodnju za rod 2016. godine smo zasnovali na naših 655 ha poljoprivrednog zemljišta u Ugrinovicima i Bečmenu, kao i na dodatnih 515 ha na kojima smo ugovorili zajedničku proizvodnju sa našim partnerima (uglavnom semenska proizvodnja). Kao i prethodnih godina, naš asortiman poljoprivrednih proizvoda je obuhvatao semensku i merkantilnu pšenicu, merkantilni kukuruz i merkantilni suncokret.

Do kraja kalendarske 2016. godine smo prodali sav rod suncokreta i kukuruza, dok nam je na stanju ostalo oko 60% raspoloživih količina merkantilne i oko 4% semenske pšenice.

U donjoj tabeli su prikazani rezultati poljoprivredne proizvodnje roda 2016. po kulturama.

	ha	tona	prihod RSD
Merkantilna pšenica	384	2,783	41,587,000
Merkantilni suncokret	156	481	16,967,000
Merkantilni kukuruz	150	820	11,075,000
Semenska pšenica	480	3,314	130,159,000
UKUPNO	1,170	7,398	199,788,000

Treba imati u vidu da deo semenske pšenice koristimo za sopstvene potrebe, tj. za zasnivanje poljoprivredne proizvodnje za sledeću sezonu, tako da ukupno proizvedena količina od 3.314 tona, prikazana u tabeli, nije ona koja je i bila raspoloživa za prodaju.

Prikazani prihodi od prodaje u tabeli iznad su delom realno ostvareni (suncokret, kukuruz, prodane količine pšenice), a delom predstavljaju procenu prema trenutnim tržišnim cenama.

Poslovanje ENVIPACK d.o.o.

Društvo sa ograničenom odgovornošću ENVIPACK posluje kao operater sa integralnom dozvolom za sakupljanje i transport opasnog i neopasnog otpada. Osnovano je u februaru 2012. godine i nalazi se u našem stoprocentnom vlasništvu. Obzirom da smo generator koji emituje značajnu količinu ambalažnog otpada na godišnjem nivou (najviše putem prodatih gotovih proizvoda - sredstava za zaštitu bilja), a da se u Srbiji ni jedan operater nije bavio zbrinjavanjem ove vrste otpada, odlučili smo da osnujemo firmu koja bi ponudila sistemsko rešenje ovog problema.

U cilju uspostavljanja delotvornog sistema za sakupljanje i zbrinjavanje ambalažnog otpada od sredstava za zaštitu bilja, ENVIPACK je definisao EKO model, koji se zasniva na pravilnom postupanju sa ambalažom u svim fazama njenog korišćenja i od strane svih učesnika u lancu primene sredstava za zaštitu bilja (uvoznici, proizvođači, krajnji korisnici). Polaznu osnovu EKO modela čini zakonska regulativa, a korišćena su i iskustva i preporuke EU i zemalja u okruženju.

Osnovni ciljevi ENVIPACK-a su:

- uspostavljanje što većeg broja sakupljačkih mesta i njihovo opremanje posebnim kesama za sakupljanje otpadne ambalaže,
- sakupljanje maksimalne količine emitovanog ambalažnog otpada,
- podizanje nivoa ekološke svesti svih učesnika u lancu.

Uspostavljeni sistem omogućava svim proizvođačima, uvoznicima i distributerima sredstava za zaštitu bilja da ispune zakonske obaveze i izađu u susret svojim kupcima u ispunjenju zahteva za preuzimanje ambalažnog otpada. Takođe, ovaj sistem pruža krajnjim korisnicima proizvoda, tj. poljoprivrednicima, konkretno rešenje za odlaganje i zbrinjavanje ambalažnog otpada nastalog nakon pravilne upotrebe preparata.

U toku 2016. godine povećan je broj sakupljačkih lokacija za otpadnu ambalažu od SZB sa 128, koliko je bilo u 2015., na 151 u 2016. godini.

Ukupna količina sakupljenog i zbrinutog otpada u 2016. je iznosila 332 t što je za 31,5 t (10,5%) više nego u 2015. godini, kada je ukupno zbrinuto 301 t otpada. Struktura prikupljenog i zbrinutog otpada u 2016.:

- 89,7 t ambalažnog otpada od SZB na sakupljačkim lokacijama na terenu (povećanje od 29% u odnosu na 2015. godinu),
- 44,8 t ambalažnog otpada od sirovina za proizvodnju SZB - industrijski ambalažni otpad (smanjenje od 8% u odnosu na 2015. godinu),
- 171 t otpada iz drugih grana industrije (gumarska, industrija boja i lakova, farmaceutska, prehrambena, itd.) što je za 18 % više nego u 2015.,
- 26,9 t neopasnog otpada (papir, metal, plastika), što je smanjenje za 28,5% u odnosu na 2015. godinu.

Na osnovu postignutih rezultata, ENVIPACK je obezbedio razvoj sistema, postigao stabilnost kao operater za upravljanje otpadom i prepoznatljivost na terenu.

5 FINANSIJSKI REZULTATI U 2016. GODINI

Rezultati prikazani u ovom poglavlju su izvedeni iz finansijskog izveštaja za statističke potrebe. Postoji verovatnoća da će prikazani pokazatelji pretrpeti izmene do izrade konačnog finansijskog izveštaja za 2016. godinu.

Takođe, treba imati u vidu da prikazani finansijski izveštaj nije još uvek bio predmet revizije.

Osnovni bilansni pokazatelji

BILANS STANJA

	(U hiljadama dinara)		
	2014	2015	2016
AKTIVA			
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.767.565	1.878.942	1.857.903
Nematerijalna ulaganja	4.508	2.768	1.624
Dugoročni finansijski plasmani	16.557	261.871	205.690
<i>Stalna imovina</i>	<i>1.788.630</i>	<i>2.143.581</i>	<i>2.065.217</i>
PDV i Aktivna vremenska razgraničenja	66.305	58.501	80.180
Zalihe i dati avansi	1.423.256	1.558.601	1.820.429
Potraživanja	525.319	485.234	366.773
Kratkoročni finansijski plasmani	1.817.615	1.779.561	2.248.719
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	267.022	278.684	259.139
<i>Obrtna imovina</i>	<i>4.099.517</i>	<i>4.160.581</i>	<i>4.775.240</i>
<i>Odložena poreska sredstva</i>	<i>24.644</i>	<i>25.486</i>	<i>25.338</i>
Ukupna aktiva	5.912.791	6.329.648	6.865.794
Vanbilansna aktiva	279.922	413.092	184.102

Ukupna potraživanja, uključujući i ona obezvređena, su na skoro istom nivou kao i na dan 31.12.2015. godine. Imajući u vidu da su prihodi od prodaje u 2016. rasli za 133,5 miliona RSD (4%) u odnosu na 2015., može se zaključiti da je politika prodaje u 2016. godini rezultirala efikasnijom naplatom.

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose na oročena dinarska i devizna sredstva, kao i na deo, tj. ratu dugoročnog kredita koja dospeva u periodu kraćem od godine dana.

(U hiljadama dinara)

	2014	2015	2016
PASIVA			
Akcijski kapital	1.755.600	3.511.200	3.511.200
Ostali kapital	0	0	0
Rezerve	851.353	833.560	876.757
Revalorizacione rezerve	27.378	25.722	25.092
Nerealizovani dobiti po osnovu HOV	0	0	0
Nerealizovani gubici po osnovu HOV	3	3	2
Neraspoređena dobit	2.520.624	1.447.783	2.094.702
<i>Kapital</i>	5.154.952	5.818.262	6.507.749
Dugoročna rezervisanja	0	0	0
Dugoročne obaveze	0	0	0
Obaveze iz poslovanja	281.472	378.291	234.062
Kratkoročne finansijske obaveze	346.000	0	0
Obaveze po osnovu PDV, poreza na dobit	27.206	36.829	16.604
Ostale kratkoročne obaveze	103.161	96.266	107.380
<i>Kratkoročne obaveze</i>	757.839	511.386	358.045
<i>Dugoročna rezervisanja i obaveze</i>	757.839	511.386	358.045
Ukupna pasiva	5.912.791	6.329.648	6.865.794
Vanbilansna pasiva	279.922	413.092	184.102

Obzirom da naš poslovni ciklus počinje u septembru prethodne godine, stanje obaveza prema dobavljačima na 31.12. nije pravi pokazatelj naših poslovnih aktivnosti. Nabavka sirovina iz uvoza, koja čini veliku većinu naše ukupne nabavke, se ne obavlja ustaljenom dinamikom. Maksimalno se trudimo da iskoristimo povoljna kretanja na tržištu, kako svetskom tržištu sirovina, tako i domaćem deviznom tržištu, i nabavimo sirovine u pravom trenutku. Iz tog razloga iznosi obaveza iz poslovanja mogu značajno da variraju iz godine u godinu, što se vidi na primeru poslednje tri godine.

Ostale kratkoročne obaveze - u najvećoj meri se odnose na obaveze prema zaposlenima, za isplatu bonusa, koja je realizovana u januaru 2017. godine.

BILANS USPEHA

(U hiljadama dinara)

	2014	2015	2016
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	3.589.758	3.764.153	3.897.680
Ostali poslovni prihodi	75.477	69.507	60.275
<i>Ukupno poslovni prihodi</i>	<i>3.665.235</i>	<i>3.833.660</i>	<i>3.957.955</i>
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrednost prodate robe	441.904	426.906	451.506
Troškovi materijala za izradu	1.490.486	1.721.105	1.605.943
Promena vrednosti zaliha	72.104	-147.070	-55.251
Zarade zaposlenih/ostali lični rashodi	364.614	392.627	417.642
Amortizacija	78.210	73.949	81.113
Ostali poslovni rashodi	411.867	485.846	444.229
<i>Ukupno poslovni rashodi</i>	<i>2.859.185</i>	<i>2.953.363</i>	<i>2.945.181</i>
POSLOVNI DOBITAK	806.050	880.297	1.012.774
Finansijski, neposlovni i ostali prihodi	581.191	586.725	587.529
Finansijski, neposlovni i ostali rashodi	545.885	506.709	597.633
Dobitak pre oporezivanja	841.356	960.313	1.002.670
Porez na dobitak	83.933	96.363	101.983
DOBITAK, neto	757.423	863.950	900.687

STRUKTURA REZULTATA	000 RSD			
	2014	2015	2016	16 / 15
Bruto poslovna dobit	1.667.855	1.839.062	1.960.512	107%
Margina bruto poslovne dobiti	46%	48%	50%	
Poslovni dobitak	806.050	880.297	1.012.774	115%
Margina poslovne dobiti	22%	23%	26%	
EBITDA	884.260	954.246	1.093.887	115%
EBITDA margina	24%	25%	28%	
Bruto dobit pre poreza	841.356	960.313	1.002.670	104%
Neto dobit	757.423	863.950	900.687	104%

Struktura prihoda i rashoda

STRUKTURA PRIHODA	000 RSD						
	2014	%	2015	%	2016	%	16/15
POSLOVNI PRIHODI PERIODA	3.665.235	86%	3.833.660	87%	3.957.955	87%	103%
Prihodi od prodaje	3.589.758		3.764.153		3.897.680		104%
<i>sredstva za zaštitu bilja</i>	2.632.225		2.770.429		3.033.766		110%
<i>zamrznuti proizvodi</i>	313.237		266.384		120.323		45%
<i>poljoprivredni proizvodi</i>	171.402		245.969		212.293		86%
<i>roba</i>	472.894		481.371		531.297		110%
Drugi poslovni prihodi	75.477		69.507		60.275		87%
FINANSIJSKI PRIHODI	230.978	5%	108.658	2%	101.838	2%	94%
Prihodi od kamata	58.227		59.145		35.728		60%
Pozitivne kursne razlike i val.klauzula	171.108		49.362		66.016		134%
Ostali finansijski prihodi	1.643		151		94		62%
PRIHODI OD USKL.VRED. IMOVINE	0	0%	0	0%	0	0%	
NEPOSLOVNI I OSTALI PRIHODI	350.213	8%	478.067	11%	485.692	11%	102%
Dobici od prodaje osn.sredstava i viškovi	2.627		11.310		12.300		109%
Naplaćena otpisana potraživanja	339.475		458.534		467.903		102%
Ostali nepomenuti prihodi	8.111		8.223		5.488		67%
UKUPNI PRIHODI	4.246.426	100%	4.420.385	100%	4.545.484	100%	103%

Prihod od prodaje najprofitabilnijeg segmenta našeg portfolija, sredstava za zaštitu bilja, je rastao 10% u odnosu na prošlu godinu. Rast je uglavnom ostvaren na proizvodima koji su naša sopstvena robna marka, što je uslovalo značajan rast bruto profita, ali i profitabilnosti.

Prihodi od prodaje zamrznutih proizvoda su bili očekivano niži od prošle godine, zato što je izostala aktivnost finansiranja otkupa malina sa drugim hladnjačama, a u našoj hladnjači smo otkupili manje količine svežeg voća.

Obzirom da smo u 2015. godini ostvarili izuzetno dobar rod semenske pšenice koju nismo mogli da prodamo u celosti na jesen 2015., u 2016. smo zasnovali proizvodnju u manjem obimu. Nepovoljni vremenski uslovi u vreme setve merkantilne pšenice ove godine su prouzrokovali manje zasejane površine pod pšenicom, odnosno manju tražnju za semenskim materijalom. Iz ovih razloga su prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2016. niži u odnosu na prošlogodišnje.

STRUKTURA RASHODA	000 RSD						
	2014	%	2015	%	2016	%	16/15
POSLOVNI RASHODI	2.859.185	84%	2.953.363	85%	2.945.182	83%	100%
Materijal za izradu	1.490.486		1.721.105		1.605.943		93%
Nabavna vrednost prodane robe	441.904		426.906		451.506		106%
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	7.115		6.343		4.755		75%
Promena vrednosti zaliha učinaka	72.104		-147.070		-55.251		
Ostali materijal	20.107		28.925		26.707		92%
Gorivo i energija	33.127		31.792		33.475		105%
Zarade, naknade	364.614		392.627		417.642		106%
Proizvodne usluge	296.631		351.103		311.968		89%
Amortizacija	78.210		73.949		81.113		110%
Nematerijalni troškovi	69.117		80.369		76.834		96%
FINANSIJSKI RASHODI	37.397	1%	47.178	1%	29.914	1%	63%
Kamate	11.656		9.143		7		0%
Negativne kursne razlike i VK	25.741		38.035		20.420		54%
Ostali finansijski rashodi	0		0		9.487		
RASHODI OD USKLAĐIVANJA VR	495.203	15%	438.303	13%	556.305	16%	127%
Obezvređenje imovine	0		964		433		
Obezvređenje potraživanja	495.203		437.339		555.872		127%
NEPOSLOVNI RASHODI	13.285	0%	21.228	1%	11.415	0%	54%
Gubici po osnovu prodaje i manjkovi	5.300		11.243		4.996		44%
Ostali nepomenuti rashodi	7.985		9.985		6.418		64%
UKUPNI RASHODI	3.405.070	100%	3.460.072	100%	3.542.815	100%	102%

Troškovi materijala za izradu imaju veliki pad na segmentu hladnjače, što se odrazilo i na ukupan pad troškova materijala. U najvećem segmentu, sredstvima za zaštitu bilja, trošak materijala je u nivou prošlogodišnjeg.

Troškovi proizvodnih usluga su niži zbog smanjenog obima proizvodnje semenske pšenice.

Iznos obezvređenih potraživanja se odnosi na sva nenaplaćena potraživanja od kupaca koja su na dan 31.12. bila starija od 60 dana. Obzirom na rast prihoda od prodaje sredstava za zaštitu bilja, naročito u segmentu direktnih kupaca, tj. poljoprivrednih proizvođača, očekivano je da se naplata odvija sa zakašnjenjem.

6 AKCIJE GALENIKE - FITOFARMACIJE A.D.

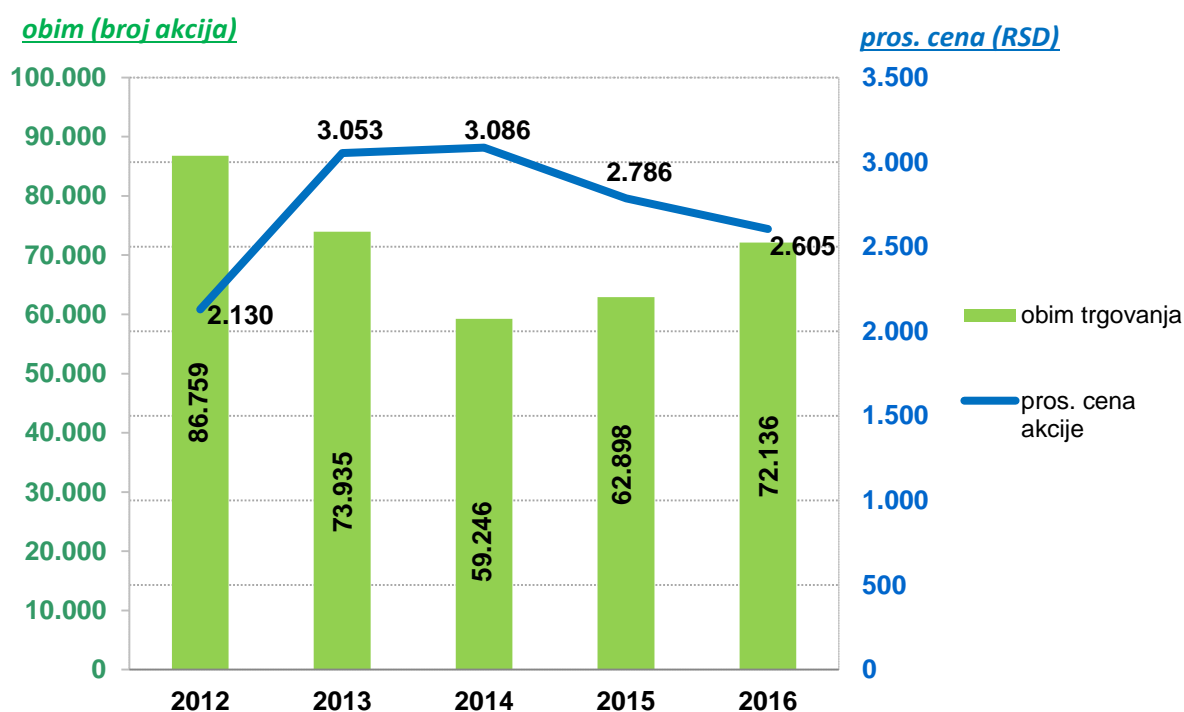
Osnovni kapital GALENIKE - FITOFARMACIJE a.d. je podeljen na 2.640.000 komada običnih akcija (BELEX: FITO) pojedinačne nominalne vrednosti 1.330,00 dinara.

Akcijama FITO se trguje na Beogradskoj berzi od 2001. godine, najpre metodom preovlađujuće cene, a od 2005. godine kontinuiranim metodom.

Na osnovu odluke Skupštine akcionara od 28.10.2011. godine, u novembru 2011. godine je izvršeno usitnjavanje akcija (tzv. „split”), tako što je svaka od dotadašnjih 440.000 akcija nominalne vrednosti 2.660 dinara, zamenjena dvema novim akcijama, nominalne vrednosti 1.330 dinara. Zbog toga su promenjene vrednosti svih istorijskih statističkih podataka i pokazatelja koji su u direktnoj vezi sa brojem akcija, a koji se odnose na godine pre 2011.

Statistika trgovanja akcijama u poslednjih pet godina

	cena po akciji (DIN)			obim trgovanja		stanje na 31.12.		tržišna kapitalizacija na 31.12. (EUR)
	max	min	pros	akcije	DIN	br. akcija	cena (DIN)	
2012	2.820	1.820	2.130	86.759	184.774.906	1.320.000	2.500	29.018.642
2013	3.300	2.350	3.053	73.935	225.750.925	1.320.000	2.961	34.093.235
2014	3.750	2.550	3.086	59.246	182.839.914	1.320.000	3.321	36.241.581
2015	4.990	1.950	2.786	62.898	175.230.139	2.640.000	2.375	51.551.435
2016	3.000	2.195	2.605	72.136	187.936.508	2.640.000	2.720	58.157.174

Pokazatelji

NAZIV POKAZATELJA	OPIS	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.
EPS Earnings per share	Prihod po akciji (u dinarima)	573,81	327,25	341,17
PE Price-earings ratio	Tržišna cena akcije / zarada po akciji	5,79	7,26	7,97
PB Price-bookvalue	Tržišna cena akcije / KKV	0,85	1,08	1,10
ROE Return on equity	Prinos na kapital	14,69	14,85	13,84
KKV Obračunska vrednost akcije	u dinarima	3.905,27	2.203,89	2.465,06
Tržišna kapitalizacija	u hilj. dinara	4.383.720	6.270.000	7.180.800

Isplaćene dividende u poslednjih deset godina

datum sednice Skupštine	za godinu	DIN / akciji	ukupno		nova emisija
			DIN	EUR	
22.06.2007.	2006	67,5	53.621.595	658.587	0,10
20.06.2008.	2007	67,5	59.400.000	741.911	
23.06.2009.	2008	72,5	63.800.000	684.874	
18.06.2010.	2009	114	100.320.000	967.176	
17.06.2011.	2010	140	123.200.000	1.218.201	
28.10.2011.					0,50
25.06.2012.	2011	145	191.400.000	1.678.843	
28.06.2013.	2012	160	211.200.000	1.849.849	
26.06.2014.	2013	152	200.640.000	1.736.011	
26.06.2015.	2014	152	200.640.000	1.666.657	1,00
24.06.2016.	2015	80	211.200.000	1.706.152	

Vrednost dividende u dinarima je data u bruto iznosu.

Kolona „nova emisija” se odnosi na povećanje kapitala iz sopstvenih sredstava, pretvaranjem dela neraspoređene dobiti u osnovni kapital i izdavanjem nove emisije akcija bez javne ponude, radi podele postojećim akcionarima. Izražena je kao broj novih akcija po jednoj postojećoj.

7 POSLOVNI PLAN ZA 2017. GODINU

Naša dugogodišnja poslovna politika, čije su osnovne karakteristike doslednost, sistematičnost i ozbiljan poslovni pristup, je dovela do toga da smo danas jedna od retko uspešnih proizvodnih kompanija u Srbiji, koja je po svojoj poslovnoj filozofiji i strategiji među vodećim domaćim kompanijama. Takav način poslovanja nameravamo da nastavimo i u narednim godinama. Naša poslovna politika će se zasnivati na punoj odgovornosti prema korisnicima naših proizvoda, partnerima, zaposlenima, akcionarima, državnim organima i svim drugim zainteresovanim stranama.

U skladu sa strategijskim opredeljenjem, naše operativno poslovanje se odvija u tri glavna pravca:

- "Evropski pravac" – obezbeđenje preduslova za internacionalizaciju našeg poslovanja.
- "Domaći pravac" – dalje poboljšanje poslovne efikasnosti u primarnoj oblasti poslovanja.
- Dalji razvoj sporednih delatnosti, kao potpora poslovnim aktivnostima u „domaćem pravcu“.

U 2017. godini planiramo prvu prodaju naša tri proizvoda koja imamo registrovana u EU. Prihodi su planirani konzervativno, obzirom da je naša kompanija nepoznata na ciljanim tržištima, da je ponuđeni portfolio skroman i da ne možemo sa sigurnošću da planiramo trajanje administrativnog postupka dobijanja dozvola pred nacionalnim Ministarstvima. U 2017. godini očekujemo dobijanje registracija i u Južnoj EU registracionoj zoni za naša tri proizvoda, tako da ćemo se u drugoj polovini 2017. godine baviti marketinškim aktivnostima u ciljanim zemljama Južne zone.

Tokom 2017. godine planiramo da započnemo izradu registracionih dokumenata po EU kriterijumima bar za još dva nova proizvoda. Ove aktivnosti će se odvijati paralelno sa ranije započetom registracijom jednog novog proizvoda, za koji se podnošenje EU registracione prijave planira u prvom kvartalu 2018.

U cilju daljeg proširenja oblasti GLP ispitivanja, za 2017. godinu su planirane aktivnosti na obezbeđenju preduslova za ovo proširenje – adaptacija laboratorijskog prostora, nabavka potrebne opreme i obuka zaposlenih.

Za sezonu 2017. godine je planirano povećanje prodaje sredstava za zaštitu bilja na domaćem tržištu od 8%, prvenstveno u grupi sopstvenih robnih marki. Obzirom na opštu situaciju u srpskom agraru, ovaj plan je ambiciozan i njegovo ostvarenje će biti izazov za nas. Takođe, veliki izazov će biti i održanje profitabilnosti našeg portfolija, obzirom na konkurenciju na tržištu, kretanja deviznih kurseva i rastuće troškove logistike.

Organizacija poljoprivredne proizvodnje je aktivnost koja se prirodno nameće kao rešenje da se ostvari dodatno povezivanje sa poslovnim aktivnostima naših kupaca koji su neposredno povezani sa poljoprivrednom proizvodnjom (velika poljoprivredna imanja, organizatori poljoprivredne proizvodnje). Osim zasnivanja ratarske proizvodnje na naših 655 ha, redovna planska aktivnost je i ugovaranje zajedničke proizvodnje semenske pšenice sa našim poslovnim partnerima koji imaju sopstveno poljoprivredno zemljište.

U cilju daljeg jačanja osnovnog segmenta poslovanja, planiran je i dalji razvoj trgovačkih aktivnosti, kroz zastupstva i/ili distribuciju repromaterijala za poljoprivrednu proizvodnju, prvenstveno sredstava za ishranu bilja i semenske robe.

Plan poslovnog rezultata

Naša poslovna godina traje od septembra prethodne do avgusta sledeće godine. Zbog toga su planovi za kalendarsku godinu uvek imali element nesigurnosti u planiranju za period septembar – decembar sledeće godine, jer on direktno zavisi od realizacije prodaje u sezoni. U ovom planu je period septembar - decembar 2017. planiran pod pretpostavkom da je ostvaren plan prodaje za sezonu 2017. godine, tj. da u septembru 2017. nema značajnih zaliha gotovih proizvoda koje bi se prenele u sezonu 2018., već se sve mora proizvesti.

Velika je verovatnoća da će plan proizvodnje za period septembar – decembar 2017. godine, a samim tim i plan odgovarajućih troškova, pretrpeti značajne izmene prilikom njegovog konačnog definisanja, u julu 2017. godine.

Pozicija	2015	2016	plan 2017	17/16
I. POSLOVNI PRIHODI	3,833,660	3,957,955	4,674,659	118%
1. Prihodi od prodaje robe	493,834	537,432	869,296	162%
2. Prihodi od prodaje GP	3,270,319	3,360,248	3,781,038	113%
3. Prihodi od vršenja usluga	40,641	14,299	0	0%
4. Ostali poslovni prihodi (aktiviranja, dotacije...)	28,866	45,976	24,325	53%
II. RASHODI DIR MATERIJALA, ROBE I PVZ	1,994,598	1,997,443	2,610,846	131%
1. Nabavna vrednost prodane robe	426,906	451,506	766,424	170%
2. Troškovi materijala za izradu	1,721,105	1,605,943	1,717,298	107%
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	6,343	4,755	5,114	108%
4. Promena vrednosti zaliha	-147,070	-55,251	132,238	
III. BRUTO POSLOVNI REZULTAT (I-II)	1,839,062	1,960,512	2,063,813	105%
IV. DRUGI POSLOVNI RASHODI	958,765	947,739	1,039,187	110%
1. Troškovi ostalog materijala	28,925	26,707	27,967	105%
2. Troškovi goriva i energije	31,792	33,475	31,570	94%
3. Troškovi zarada, naknada i ostalih ličnih primanja	392,627	417,642	431,326	103%
4. Troškovi proizvodnih usluga	351,103	311,968	372,757	119%
5. Troškovi amortizacije	73,949	81,113	83,466	103%
6. Nematerijalni troškovi	80,369	76,834	92,102	120%
V. POSLOVNI REZULTAT (III-IV)	880,297	1,012,773	1,024,626	101%

Struktura planiranih prihoda od prodaje u 2017. je sledeća:

- *Gotovi proizvodi na domaćem tržištu, 3,15 milijardi dinara.* Rast prihoda je uglavnom planiran na proizvodima sopstvene robne marke.
- *Gotovi proizvodi na inostranom tržištu, u vrednosti od 2 miliona €.* U ovoj grupi prihoda je po prvi put planirana realizacija za naša tri proizvoda sa EU registracijom, u iznosu od oko 640.000 €, što ujedno predstavlja i planirani rast na ovom segmentu.
- *Prihodi od prodaje poljoprivrednih proizvoda, u visini od 288 miliona dinara.* U ovu grupu se ubrajaju poljoprivredni proizvodi sa naše zemlje, kao i proizvodi koji su rezultat zajedničke proizvodnje sa našim partnerima (merkantilna i semenska roba). Ovaj prihod je planiran na osnovu vrednosti neprodane robe roda 2016. godine na dan 31.12.2016. i pretpostavke da će svi poljoprivredni proizvodi roda 2017. biti prodati do kraja kalendarske godine.
- *Prihodi od prodaje hladnjače, u visini od 835.000 €.* Ovaj segment prihoda je jedini gde je planirana niža realizacija u odnosu na prošlu godinu. Iako je planirano povećanje otkupljenih količina, očekujemo da će doći do značajnog pada prodajnih cena, tako da će ukupan finansijski efekat biti negativan.
- *Prihodi od prodaje robe, u visini od 870 miliona RSD.* U ovoj grupi proizvoda se nalazi trgovačka roba koju plasiramo na tržište kao zastupnici ili distributeri (sredstva za ishranu bilja i semenska roba), kao i različite vrste trgovačkih roba koje nabavljamo u kompenzacionim poslovima, radi naplate svojih potraživanja.

Troškovi materijala za izradu, kao i nabavna vrednost prodane robe, su planirani na osnovu poznatih vrednosti ili procene nabavnih cena sirovina i robe, kao i na osnovu procene kretanja kursa RSD u odnosu na € i \$ u 2017. godini.

Promena vrednosti zaliha je procenjena na osnovu strukture planirane prodaje i proizvodnje u 2017. godini i sigurno će biti podložna izmenama, naročito u poslednjem kvartalu, kada se bude definisao konačan plan proizvodnje za ovaj period.

Ostali poslovni rashodi su planirani srazmerno obimu proizvodnje i prodaje, kao i očekivanoj inflaciji za 2017. godinu. Najznačajnije stavke u ovoj grupi troškova su zarade zaposlenih (346 miliona RSD); proizvodne usluge vezane za poljoprivrednu proizvodnju (130 miliona RSD); usluge istraživanja i registracije proizvoda (80 miliona RSD) i usluge marketinga (63 miliona RSD).

Analize mogućih scenarija

Rizici koji mogu negativno da utiču na finansijski plan za 2017. godinu su uglavnom oni iz grupe operativnih rizika (neostvarenje plana prodaje, neadekvatno formiranje prodajnih cena, valutni rizik, nenaplativost potraživanja).

Najznačajniji uticaj na naše poslovanje svakako imaju rizici neostvarenja plana prodaje sredstava za zaštitu bilja na domaćem tržištu, kao i snižavanje prodajnih cena za ovu grupu proizvoda usled pritiska konkurencije. U tekstu ispod je prikazan ilustrativan uticaj ova dva rizika.

Varijanta I

U ovoj varijanti je razmatrana situacija ostvarenja plana domaće prodaje sredstava za zaštitu bilja u vrednosnom i količinskom obimu od 90%.

Varijanta II

Ovo je najpesimističnija varijanta – smatramo da se ostvario scenario iz Varijante I i da su prosečne ostvarene neto cene niže za 5% od planiranih.

Pozicija	plan 2017	varijanta I	var I / plan	varijanta II	var II / plan
I. POSLOVNI PRIHODI	4.674.659	4.360.985	93%	4.219.831	90%
1. Prihodi od prodaje robe	869.296	869.296	100%	869.296	100%
2. Prihodi od prodaje GP	3.781.038	3.467.364	92%	3.326.210	88%
3. Prihodi od vršenja usluga	0	0		0	
4. Ostali poslovni prihodi (aktiviranja, dotacije...)	24.325	24.325	100%	24.325	100%
II. RASHODI DIR MATERIJALA, ROBE i PVZ	2.610.846	2.437.373	93%	2.437.373	93%
1. Nabavna vrednost prodane robe	766.424	766.424	100%	766.424	100%
2. Troškovi materijala za izradu	1.717.298	1.717.298	100%	1.717.298	100%
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	5.114	5.114	100%	5.114	100%
4. Promena vrednosti zaliha	132.238	-41.235		-41.235	
III. BRUTO POSLOVNI REZULTAT (I-II)	2.063.813	1.923.612	93%	1.782.458	86%
IV. DRUGI POSLOVNI RASHODI	1.039.187	1.039.188	100%	1.039.188	100%
1. Troškovi ostalog materijala	27.967	27.967	100%	27.967	100%
2. Troškovi goriva i energije	31.570	31.570	100%	31.570	100%
3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali	431.326	431.326	100%	431.326	100%
4. Troškovi proizvodnih usluga	372.757	372.757	100%	372.757	100%
5. Troškovi amortizacije	83.466	83.466	100%	83.466	100%
6. Nematerijalni troškovi	92.102	92.102	100%	92.102	100%
V. POSLOVNI REZULTAT (III-IV)	1.024.626	884.424	86%	743.270	73%

Navedene varijante poslovnog rezultata treba shvatiti kao grubu ilustraciju uticaja faktora rizika na rezultat poslovanja kompanije. Izvesno je da ćemo, u slučaju ostvarenja nekih od identifikovanih rizika, menjati svoju poslovnu politiku u skladu sa prilikama na tržištu i na taj način nastojati da minimiziramo loše uticaje po svoje poslovanje.

8 TEKUĆE POSLOVANJE U 2017. GODINI

Do trenutka sastavljanja ovog Izveštaja, naše poslovanje se odvijalo u granicama planiranih aktivnosti.